

BÓKUN 3

UM STÖRF OG VALDSVIÐ EFTIRLITSSTOFNUNAR EFTA Á SVIÐI RÍKISADSTOÐAR¹

I. HLUÐI - ALMENNAR REGLUR	3
1. gr.....	3
2. gr.....	3
II. HLUÐI - FRAMKVÆMDARÁKVÆÐI	4
MÁLMEÐFERÐARREGLUR UM BEITINGU 1. GR. Í I. HLUTA	4
I. ÞÁTTUR - Almenn.	4
1. gr.....	4
II. ÞÁTTUR - Málsmeðferð viðvíkjandi tilkynntri aðstoð.....	5
2. gr.....	5
3. gr.....	5
4. gr.....	5
5. gr.....	6
6. gr.....	6
7. gr.....	7
8. gr.....	7
9. gr.....	8
III. ÞÁTTUR - Málsmeðferð vegna ólöglegar aðstoðar.	8
10. gr.....	8
11. gr.....	8
12. gr.....	9
13. gr.....	9
14. gr.....	9
15. gr.....	10
IV. ÞÁTTUR - Málsmeðferð vegna misnotkunar aðstoðar.....	10
16. gr.....	10
V. ÞÁTTUR - Málsmeðferð vegna yfirstandandi aðstoðarkerfa.....	10
17. gr.....	10
18. gr.....	10
19. gr.....	11
VI. ÞÁTTUR - Hagsmunaaðilar.....	11
20. gr.....	11
VII. ÞÁTTUR - Eftirlit.....	11
21. gr.....	11
22. gr.....	11

¹ Bókun 3 við samning EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls (ESE-samninginn), með áorðnum breytingum frá 21. mars 1994, 6. mars 1998 og 10. desember 2001, sbr. auglýsingar í C-deild Stjórnartíðinda nr. 45/1995, 31/2000 og 23/2003. Bókunina má finna á ensku á [vef Eftirlitsstofnunar EFTA](#).

23. gr.....	12
VIII. ÞÁTTUR - Sameiginleg ákvæði.....	13
24. gr.....	13
25. gr.....	13
26. gr.....	13
27. gr.....	13
28. gr.....	14
29. gr.....	14
III. HLUTI - FLUTNINGAR.....	14
1. gr.....	14
IV. HLUTI - KOL OG STÁL.....	14
1. gr.....	14

I. HLUTI - ALMENNAR REGLUR

1. gr.

1. Eftirlitsstofnun EFTA skal í samvinnu við EFTA-ríkin hafa stöðugt til skoðunar öll aðstoðarkerfi sem eru við lýði í þessum ríkjum. Hún skal leggja til við þau að þau geri viðeigandi ráðstafanir sem krafist er í samræmi við þróun eða framkvæmd EES-samningsins.
2. Ef eftirlitsstofnun EFTA kemst að því, eftir að hafa beðið hlutaðeigandi aðila um að gera athugasemdir, að aðstoð sem EFTA-ríki veitir eða er veitt af fjármunum EFTA-ríkis samræmist ekki framkvæmd EES-samningsins með tilliti til 61. gr. EES-samningsins eða aðstoðin er misnotuð skal hún taka ákvörðun um að hlutaðeigandi EFTA-ríki skuli leggja niður eða breyta aðstoðinni innan frests sem eftirlitsstofnunin ákveður.

Ef hlutaðeigandi EFTA-ríki hlítir ekki þessari ákvörðun innan tilsetts frests getur eftirlitsstofnun EFTA eða annað hlutaðeigandi EFTA-ríki, með því að víkja frá 31. og 32. gr. samnings þessa, vísað málinu beint til EFTA-dómstólsins.

EFTA-ríkin geta með samhljóða samkomulagi, að beiðni EFTA-ríkis, ákveðið að aðstoð sem ríki veitir eða ætlar að veita skuli teljast samræmanleg framkvæmd EES-samningsins, sem undanþága frá ákvæðum 61. gr. EES-samningsins, ef slík ákvörðun er réttlætt á grundvelli sérstakra aðstæðna. Ef eftirlitsstofnun EFTA hefur þegar hafið málsmeðferð þá sem kveðið er á um í fyrstu undirgrein þessarar málsgreinar að því er varðar umrædda aðstoð skal málsmeðferðinni frestað ef hlutaðeigandi ríki hefur sett fram beiðni til EFTA-ríkjanna þar til EFTA-ríkin hafa opinberað afstöðu sína með samhljóða samkomulagi.

Ef hins vegar EFTA-ríkin hafa ekki opinberað afstöðu sína innan þriggja mánaða frá því að beiðnin kom fram skal eftirlitsstofnun EFTA taka ákvörðun.

3. Tilkynna skal eftirlitsstofnun EFTA um áætlanir um að veita eða breyta aðstoð þannig að henni gefist nægur tími til athugasemda. Telji hún að slík áætlun samræmist ekki framkvæmd EES-samningsins með tilliti til 61. gr. EES-samningsins skal hún tafarlaust hefja málsmeðferðina sem kveðið er á um í 2. mgr. Hlutaðeigandi ríki skal ekki gera fyrirhugaðar ráðstafanir fyrr en endanleg niðurstaða liggur fyrir.

2. gr.

Með fyrirvara um sérstakar málsmeðferðarreglur, sem mælt er fyrir um í bókun þessari og í EES-samningnum á tilteknum sviðum, skulu framkvæmdarákvæðin, sem um getur í II. hluta þessarar bókunar, gilda um aðstoð á öllum sviðum.

II. HLUTI - FRAMKVÆMDARÁKVÆÐI

I. KAFLI

MÁLSMEDFERÐARREGLUR UM BEITINGU 1. GR. Í I. HLUTA

I. ÞÁTTUR - Almenn.

1. gr.

Skilgreiningar.

Í þessum kafla er merking eftirfarandi hugtaka sem hér segir:

- a) „aðstoð“: allar ráðstafanir sem samræmast viðmiðunum sem mælt er fyrir um í 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins;
- b) „yfirstandandi aðstoð“:
  - i) öll aðstoð sem var hafin fyrir gildistöku EES-samningsins í viðkomandi EFTA-ríkjum, það er aðstoðarkerfi og stök aðstoð sem hafin var áður en EES-samningurinn öðlaðist gildi og er enn veitt;
  - ii) heimiluð aðstoð, það er aðstoðarkerfi og stök aðstoð sem Eftirlitsstofnun EFTA hefur heimilað eða sem EFTA-ríkin hafa heimilað með samkomulagi eins og mælt er fyrir um í 3. undirgrein 2. mgr. 1. gr. í I. hluta;
  - iii) aðstoð sem telst hafa verið heimiluð skv. 6. mgr. 4. gr. þessa kafla eða fyrir gildistöku hans en í samræmi við þessa málsmeðferð;
  - iv) aðstoð sem telst vera yfirstandandi aðstoð skv. 15. gr. þessa kafla;
  - v) aðstoð sem telst vera yfirstandandi aðstoð vegna þess að unnt er að sýna fram á að þegar hún kom til framkvæmda hafi hún ekki talist aðstoð heldur hafi hún orðið að aðstoð síðar vegna þróunar Evrópska efnahagssvæðisins, án breytinga af hálfu hlutaðeigandi EFTA-ríkis. Þegar tilteknum ráðstöfunum er breytt í aðstoð í kjölfar þess að frelsi er aukið í atvinnugreininni samkvæmt EES-reglum skulu þær ráðstafanir ekki teljast vera yfirstandandi aðstoð eftir þann dag sem frelsi er aukið;
- c) „ný aðstoð“: öll aðstoð, það er aðstoðarkerfi og stök aðstoð, sem er ekki yfirstandandi aðstoð, þar með taldar breytingar á yfirstandandi aðstoð;
- d) „aðstoðarkerfi“: sérhver gerð sem leggja má, án frekari framkvæmdarráðstafana, til grundvallar því að veita fyrirtækjum, sem í gerðinni eru skilgreind á almennan og óhlutbundinn hátt, staka aðstoð og sérhver gerð sem leggja má til grundvallar því að veita einu eða fleiri fyrirtækjum staka aðstoð, sem er ekki bundin sérstöku verkefni, í ótiltekinn tíma og/eða sem nemur ótiltekinni fjárhæð;
- e) „stök aðstoð“: aðstoð sem er ekki veitt á grundvelli aðstoðarkerfis og tilkynningaskyld veiting aðstoðar sem er byggð á aðstoðarkerfi;

- f) „ólögleg aðstoð“: ný aðstoð sem veitt er andstætt ákvæðum 3. mgr. 1. gr. í I. hluta;
- g) „misnotkun aðstoðar“: aðstoð sem þiggjandinn notar andstætt ákvörðun sem er tekin skv. 3. mgr. 4. gr. eða 3. eða 4. mgr. 7. gr. þessa kafla;
- h) „hagsmunaaðili“: ríki sem á aðild að EES-samningnum og einstaklingar, fyrirtæki eða samtök fyrirtækja sem eiga hagsmuna að gæta og veiting aðstoðar gæti haft áhrif á, einkum þiggjandi aðstoðarinnar, fyrirtæki í samkeppni og atvinnugreinasamtök.

II. ÞÁTTUR - Málsmeðferð viðvirkjandi tilkynntri aðstoð.

2. gr.

Tilkynning um nýja aðstoð.

1. Ef ekki er kveðið á um annað í þessari bókun eða viðeigandi ákvæðum EES-samningsins ber hlutaðeigandi EFTA-ríki að tilkynna Eftirlitsstofnun EFTA tímanlega um öll áform um að veita nýja aðstoð. Eftirlitsstofnun EFTA ber að tilkynna hlutaðeigandi EFTA-ríki án tafar um viðtöku tilkynningar.
2. Í tilkynningu hlutaðeigandi EFTA-ríkis skulu koma fram allar nauðsynlegar upplýsingar til þess að Eftirlitsstofnun EFTA geti tekið ákvörðun skv. 4. og 7. gr. þessa kafla (hér á eftir nefnd „fullnægjandi tilkynning“).

3. gr.

Stöðvunarákvæði.

Tilkynningaskyld aðstoð skv. 1. mgr. 2. gr. þessa kafla skal ekki koma til framkvæmda fyrr en Eftirlitsstofnun EFTA hefur tekið, eða telst hafa tekið, ákvörðun um að leyfa slíka aðstoð.

4. gr.

Forathugun á tilkynningu og ákvarðanir Eftirlitsstofnunar EFTA.

1. Eftirlitsstofnun EFTA skal taka tilkynninguna til athugunar strax eftir viðtöku hennar. Eftirlitsstofnun EFTA ber að taka ákvörðun skv. 2., 3. eða 4. mgr., sbr. þó 8. gr. þessa kafla.
2. Komist Eftirlitsstofnun EFTA að raun um, að lokinni forathugun, að í tilkynntri ráðstöfun felist ekki aðstoð skal hún skrá þá niðurstöðu í ákvörðun.
3. Komist Eftirlitsstofnun EFTA að raun um, að lokinni forathugun, að enginn vafi leiki á að tilkynnt ráðstöfun samrýmist framkvæmd EES-samningsins, að því marki sem hún fellur undir gildissvið 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins, skal hún ákvarða að ráðstöfunin samrýmist framkvæmd EES-samningsins (hér á eftir nefnd „ákvörðun um að hreyfa ekki andmælum“). Í tilkynningunni skal tilgreina hvaða undanþáguákvæði EES-samningsins hafi verið beitt.
4. Komist Eftirlitsstofnun EFTA að raun um, að lokinni forathugun, að vafi leiki á því að tilkynnt ráðstöfun samrýmist framkvæmd EES-samningsins skal hún ákvarða að hefja málsmeðferð skv. 2. mgr. 1. gr. í I. hluta (hér á eftir nefnd „ákvörðun um að hefja formlega rannsókn“).

5. Ákvarðanirnar, sem um getur í 2., 3. og 4. mgr., skulu teknar innan tveggja mánaða. Fresturinn hefst daginn eftir viðtöku fullnægjandi tilkynningar. Tilkynningin verður talin fullnægjandi berist ekki beiðni frá Eftirlitsstofnun EFTA um viðbótarupplýsingar innan tveggja mánaða frá viðtöku hennar eða frá viðtöku viðbótarupplýsinga sem farið er fram á. Unnt er að framlengja frestinn ef bæði Eftirlitsstofnun EFTA og hlutaðeigandi EFTA-ríki eru því samþykkt. Eftirlitsstofnun EFTA er heimilt að ákvarða skemmri frest þar sem það á við.
6. Hafi Eftirlitsstofnun EFTA ekki tekið ákvörðun í samræmi við 2., 3. eða 4. mgr. innan þess frests sem mælt er fyrir um í 5. mgr. skal litið svo á að Eftirlitsstofnun EFTA hafi heimilað aðstoðina. Hlutaðeigandi EFTA-ríki er að svo búnu heimilt að gera þær ráðstafanir, sem um ræðir, eftir að hafa tilkynnt Eftirlitsstofnun EFTA um það áður, nema Eftirlitsstofnun EFTA taki ákvörðun samkvæmt þessari grein innan 15 virkra daga frá viðtöku tilkynningarinnar.

5. gr.

Beiðni um upplýsingar.

1. Telji Eftirlitsstofnun EFTA að upplýsingar, sem hlutaðeigandi EFTA-ríki veitir um ráðstöfun sem tilkynnt er um skv. 2. gr. þessa kafla, séu ófullnægjandi skal hún leggja fram beiðni um allar nauðsynlegar viðbótarupplýsingar. Þegar EFTA-ríki svarar slíkri beiðni ber Eftirlitsstofnun EFTA að tilkynna því um viðtöku svarsins.
2. Veiti hlutaðeigandi EFTA-ríki ekki umbeðnar upplýsingar innan þess frests sem Eftirlitsstofnun EFTA hefur mælt fyrir um eða veiti það ófullnægjandi upplýsingar skal Eftirlitsstofnun EFTA senda ítrekun þar sem gefinn er hæfilegur viðbótarfrestur til þess að veita upplýsingarnar.
3. Líta ber svo á að tilkynningin hafi verið dregin til baka séu umbeðnar upplýsingar ekki veittar innan tilskilins frests, nema sá frestur hafi, áður en hann rann út, annaðhvort verið framlengdur með samþykki bæði Eftirlitsstofnunar EFTA og hlutaðeigandi EFTA-ríkis eða hlutaðeigandi EFTA-ríki hafi tilkynnt Eftirlitsstofnun EFTA, með tilhlýðilega rökstuddri yfirlýsingu, að það telji tilkynninguna fullnægjandi af þeirri ástæðu að umbeðnar viðbótarupplýsingar séu ekki tiltækar eða hafi þegar verið veittar. Í því tilviki skal fresturinn, sem um getur í 5. mgr. 4. gr. þessa kafla, hefjast daginn eftir viðtöku yfirlýsingarinnar. Sé litið svo á að tilkynningin hafi verið dregin til baka ber Eftirlitsstofnun EFTA að tilkynna EFTA-ríkinu um það.

6. gr.

Formleg rannsókn.

1. Í ákvörðuninni um að hefja formlega rannsókn skal vera samantekt um þau atriði sem máli skipta að lögum og í reynd, bráðabirgðamat Eftirlitsstofnunar EFTA á því hvort fyrirhuguð ráðstöfun sé í eðli sínu aðstoð og þar skulu raktar þær efasemdir sem eru uppi um að hún samrýmist framkvæmd EES-samningsins. Í ákvörðuninni skal hvetja hlutaðeigandi EFTA-ríki og aðra hagsmunaaðila til þess að gera athugasemdir innan tiltekens frests sem að öllu jöfnu skal ekki vera lengri en einn mánuður. Eftirlitsstofnun EFTA er heimilt að framlengja þennan frest í tilhlýðilega rökstuddum tilvikum.
2. Senda skal hlutaðeigandi EFTA-ríki þær athugasemdir sem berast. Fari hagsmunaaðili fram á að hlutaðeigandi EFTA-ríki fái ekki vitneskju um hver hann er, vegna þess að það kunni að skaða hann, skal orðið við þeirri ósk. Hlutaðeigandi EFTA-ríki má svara athugasemdum sem berast innan tiltekens

frests sem skal að öllu jöfnu ekki vera lengri en einn mánuður. Eftirlitsstofnun EFTA er heimilt að framlengja þennan frest í tilhlýðilega rökstuddum tilvikum.

7. gr.

Ákvarðanir Eftirlitsstofnunar EFTA um að ljúka formlegri rannsókn.

1. Formlegri rannsókn ber að ljúka með ákvörðun eins og kveðið er á um í 2. til 5. mgr. þessarar greinar, sbr. þó 8. gr. þessa kafla.
2. Komist Eftirlitsstofnun EFTA að raun um að í tilkynntri ráðstöfun felist ekki aðstoð, eftir að hlutaðeigandi EFTA-ríki hefur, eftir atvikum, gert breytingar á henni, ber henni að skrá þá niðurstöðu í ákvörðun.
3. Komist Eftirlitsstofnun EFTA að raun um að ekki leiki lengur vafi á að tilkynnt ráðstöfun samrýmist framkvæmd EES-samningsins, eftir að hlutaðeigandi EFTA-ríki hefur, eftir atvikum, gert breytingu á henni, skal hún ákvarða að aðstoðin samrýmist framkvæmd EES-samningsins (hér á eftir nefnd „jákvæð ákvörðun“). Í ákvörðuninni skal tilgreina hvaða undanþáguákvæði EES-samningsins hafi verið beitt.
4. Eftirlitsstofnun EFTA er heimilt að binda jákvæða ákvörðun skilyrðum sem uppfylla þarf til að aðstoð geti talist samrýmast framkvæmd EES-samningsins og hún getur mælt fyrir um kvaðir til þess að unnt sé að fylgjast með því að ákvörðuninni sé hlítt (hér á eftir nefnd „skilyrt ákvörðun“).
5. Komist Eftirlitsstofnun EFTA að raun um að tilkynnt aðstoð samrýmist ekki framkvæmd EES-samningsins skal hún ákvarða að aðstoðin komi ekki til framkvæmda (hér á eftir nefnd „neikvæð ákvörðun“).
6. Ákvarðanir, sem eru teknar skv. 2., 3., 4. og 5. mgr., skal taka undir eins og vafanum, sem um getur í 4. mgr. 4. gr. þessa kafla, hefur verið eytt. Eftirlitsstofnun EFTA skal leggja allt kapp á að taka ákvörðun innan 18 mánaða frá því að málsmeðferð hefst. Unnt er að framlengja frestinn ef bæði Eftirlitsstofnun EFTA og hlutaðeigandi EFTA-ríki eru því samþykkt.
7. Eftir að fresturinn, sem um getur í 6. mgr., er liðinn og fari hlutaðeigandi EFTA-ríki fram á það ber Eftirlitsstofnun EFTA að taka ákvörðun, innan tveggja mánaða, sem byggist á fyrirliggjandi upplýsingum. Eftirlitsstofnun EFTA ber, eftir atvikum, að taka neikvæða ákvörðun ef veittar upplýsingar nægja ekki til þess að sýna fram á að aðstoðin samrýmist framkvæmd EES-samningsins.

8. gr.

Tilkynning dregin til baka

1. Hlutaðeigandi EFTA-ríki er heimilt að draga til baka tilkynningu í skilningi 2. gr. þessa kafla í tæka tíð áður en Eftirlitsstofnun EFTA hefur tekið ákvörðun skv. 4. eða 7. gr. þessa kafla.
2. Þegar Eftirlitsstofnun EFTA hefur hafið formlega rannsókn skal hún ljúka þeirri rannsókn.

9. gr.

Afturköllun ákvörðunar

Eftirlitsstofnun EFTA er heimilt að afturkalla ákvörðun, sem er tekin skv. 2. eða 3. mgr. 4. gr. eða 2., 3. og 4. mgr. 7. gr. þessa kafla, eftir að hafa gefið hlutaðeigandi EFTA-ríki tækifæri til þess að koma athugasemdum sínum á framfæri, hafi ákvörðunin verið byggð á röngum upplýsingum sem voru veittar meðan rannsókn stóð yfir og höfðu úrslitaáhrif á að ákvörðunin var tekin. Eftirlitsstofnun EFTA ber, áður en hún afturkallar ákvörðun og tekur nýja, að hefja formlega rannsókn skv. 4. mgr. 4. gr. Ákvæði 6., 7. og 10. gr., 1. mgr. 11. gr. og 13., 14. og 15. gr. þessa kafla gilda að breyttu breytanda.

III. ÞÁTTUR - Málsmeðferð vegna ólöglegar aðstoðar.

10. gr.

Athugun, beiðni um upplýsingar og fyrirmæli um að veita upplýsingar.

1. Hafi Eftirlitsstofnun EFTA í fórum sínum upplýsingar um meinta ólöglega aðstoð skal hún athuga þær upplýsingar án tafar, óháð því hvaðan þær eru komnar.
2. Ef nauðsyn krefur skal hún óska eftir upplýsingum frá hlutaðeigandi EFTA-ríki. Ákvæði 2. mgr. 2. gr. og 1. og 2. mgr. 5. gr. þessa kafla gilda að breyttu breytanda. 3. Ef hlutaðeigandi EFTA-ríki veitir ekki, þrátt fyrir ítrekun skv. 2. mgr. 5. gr. þessa kafla, umbeðnar upplýsingar innan þess frests sem Eftirlitsstofnun EFTA hefur mælt fyrir um eða veitir ófullnægjandi upplýsingar skal Eftirlitsstofnun EFTA fara fram á það með ákvörðun að upplýsingarnar séu veittar (hér á eftir nefnd „fyrirmæli um að veita upplýsingar“). Í ákvörðuninni skal koma fram hvaða upplýsinga er krafist og mæla fyrir um viðeigandi frest til þess að veita þær.

11. gr.

Fyrirmæli um stöðvun eða bráðabirgðaendurgreiðslu aðstoðar.

1. Eftirlitsstofnun EFTA er heimilt, eftir að hafa gefið hlutaðeigandi EFTA-ríki tækifæri til þess að koma athugasemdum sínum á framfæri, að samþykkja ákvörðun þar sem þess er krafist að EFTA-ríkið stöðvi alla ólöglega aðstoð uns Eftirlitsstofnun EFTA hefur tekið ákvörðun um hvort aðstoðin samrýmist framkvæmd EES-samningsins (hér á eftir nefnd „fyrirmæli um stöðvun“).
2. Eftirlitsstofnun EFTA er heimilt, eftir að hafa gefið hlutaðeigandi EFTA-ríki tækifæri til þess að koma athugasemdum sínum á framfæri, að samþykkja ákvörðun þar sem þess er krafist að EFTA-ríkinu sé endurgreidd til bráðabirgða öll ólögleg aðstoð uns Eftirlitsstofnun EFTA hefur tekið ákvörðun um hvort aðstoðin samrýmist framkvæmd EES-samningsins (hér á eftir nefnd „fyrirmæli um endurgreiðslu“), að uppfylltum eftirtöldum skilyrðum:

- samkvæmt viðtekinni venju leiki enginn vafi á því að viðkomandi ráðstöfun sé í eðli sínu aðstoð, og
- brýnt sé að grípa til aðgerða, og
- veruleg hættu sé á að samkeppnisaðili verði fyrir umtalsverðum og óbætanlegum skaða.

Endurgreiðsla skal fara fram í samræmi við málsmeðferðina í 2. og 3. mgr. 14. gr. þessa kafla. Eftir að aðstoðin hefur verið endurgreidd ber Eftirlitsstofnun EFTA að taka ákvörðun innan þeirra tímamarka sem gilda um tilkynnta aðstoð.

Eftirlitsstofnun EFTA getur heimilað EFTA-ríkinu að tengja endurgreiðslu aðstoðarinnar greiðslu björgunaraðstoðar til hlutaðeigandi fyrirtækis.

Ákvæði þessarar málsgreinar gilda einungis um ólöglega aðstoð sem kemur til framkvæmda eftir að kafla þessi öðlast gildi.

12. gr.

Fyrirmælum í ákvörðunum ekki hlítt.

Hlíti EFTA-ríkið ekki fyrirmælum um stöðvun eða endurgreiðslu hefur Eftirlitsstofnun EFTA, samtímis því að láta fara fram athugun á efnisatriðum málsins á grundvelli fyrirbyggjandi upplýsinga, rétt til að vísa málinu beint til EFTA-dómstólsins og fara fram á yfirlýsingu þess efnis að misbrestur á því að hlíta fyrirmælunum feli í sér brot á EES-samningnum.

13. gr.

Ákvarðanir Eftirlitsstofnunar EFTA.

1. Athugun á aðstoð, sem hugsanlega er ólögleg, skal ljúka með ákvörðun skv. 2., 3. eða 4. mgr. 4. gr. þessa kafla. Ef um er að ræða ákvarðanir um að hefja formlega rannsókn skal rannsókninni ljúka með ákvörðun skv. 7. gr. þessa kafla. Hlíti EFTA-ríki ekki fyrirmælum um að veita upplýsingar ber að taka ákvörðunina á grundvelli fyrirbyggjandi upplýsinga.
2. Ef um er að ræða aðstoð, sem hugsanlega er ólögleg, og með fyrirvara um 2. mgr. 11. gr., skal Eftirlitsstofnun EFTA óbundin af frestinum sem um getur í 5. mgr. 4. gr. og í 6. og 7. mgr. 7. gr. þessa kafla.
3. Ákvæði 9. gr. þessa kafla gilda að breyttu breytanda.

14. gr.

Endurgreiðsla aðstoðar.

1. Ef neikvæðar ákvarðanir eru teknar þegar um ólöglega aðstoð er að ræða skal Eftirlitsstofnun EFTA ákveða að hlutaðeigandi EFTA-ríki skuli gera allar nauðsynlegar ráðstafanir til þess að þiggjandi aðstoðar endurgreiði hana (hér á eftir nefnd „ákvörðun um endurgreiðslu“). Eftirlitsstofnun EFTA skal ekki krefjast endurgreiðslu aðstoðar ef það stríðir gegn einhverju grundvallaratriði EES-reglna.
2. Aðstoðin, sem ber að endurgreiða samkvæmt ákvörðun um endurgreiðslu, skal greidd með hæfilegum vöxtum sem Eftirlitsstofnun EFTA ákveður. Greiða ber vexti frá þeim degi að þiggjandinn fékk hina ólöglegu aðstoð til umráða og fram til þess dags er hún er endurgreidd.
3. Með fyrirvara um úrskurði EFTA-dómstólsins skv. 40. gr. samningsins milli EFTA-ríkjanna um stofnun eftirlitsstofnunar og dómstóls skal endurgreiðsla fara fram án tafar og í samræmi við fyrirmæli laga hlutaðeigandi EFTA-ríkis, að því tilskildu að þau heimili tafarlausa og skilvirka framkvæmd ákvörðunar Eftirlitsstofnunar EFTA. Til að svo megi verða og þegar um er að ræða mál fyrir innlendum dómstólum skulu hlutaðeigandi EFTA-ríki gera allar nauðsynlegar ráðstafanir, meðal annars bráðabirgðarástafanir, sem réttarkerfi hvers og eins heimila, sbr. þó ákvæði EES-reglna.

15. gr.

Fyrningarfrestur.

1. Tíu ára fyrningarfrestur skal gilda um heimildir Eftirlitsstofnunar EFTA til þess að láta endurgreiða aðstoð.
2. Fyrningarfrestur hefst daginn sem hin ólöglega aðstoð er veitt þiggjanda, annaðhvort sem stök aðstoð eða aðstoð samkvæmt aðstoðarkerfi. Sérhver aðgerð af hálfu Eftirlitsstofnunar EFTA eða EFTA-ríkis, sem aðhefst að beiðni Eftirlitsstofnunar EFTA vegna ólöglegrar aðstoðar, rýfur fyrningarfrestinn. Í hvert sinn, sem fyrningarfrestur er rofinn, hefst jafnlangur frestur að nýju. Rjúfa ber fyrningarfrestinn á meðan ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA er til meðferðar fyrir EFTA-dómstólum.
3. Sé fyrningarfrestur vegna aðstoðar útrunninn skal líta svo á að um yfirstandandi aðstoð sé að ræða.

IV. ÞÁTTUR - Málsmeðferð vegna misnotkunar aðstoðar.

16. gr.

Misnotkun aðstoðar.

Þegar um misnotkun aðstoðar er að ræða er Eftirlitsstofnun EFTA heimilt, með fyrirvara um 23. gr. þessa kafla, að hefja formlega rannsókn skv. 4. mgr. 4. gr. þessa kafla. Ákvæði 6., 7., 9. og 10. gr., 1. mgr. 11. gr. og 12., 13., 14. og 15. gr. þessa kafla gilda að breyttu breytanda.

V. ÞÁTTUR - Málsmeðferð vegna yfirstandandi aðstoðarkerfa.

17. gr.

Samvinna skv. 1. mgr. 1. gr. í I. hluta.

1. Eftirlitsstofnun EFTA skal afla allra nauðsynlegra upplýsinga frá hlutaðeigandi EFTA-ríki vegna endurskoðunar yfirstandandi aðstoðarkerfa sem fer fram í samvinnu við EFTA-ríkið skv. 1. mgr. 1. gr. í I. hluta.
2. Telji Eftirlitsstofnun EFTA að yfirstandandi aðstoðarkerfi samrýmist ekki eða samrýmist ekki lengur framkvæmd EES-samningsins ber henni að tilkynna hlutaðeigandi EFTA-ríki um bráðabirgðaálit sitt og gefa því kost á að koma athugasemdum sínum á framfæri innan eins mánaðar. Eftirlitsstofnun EFTA er heimilt að framlengja þennan frest í tilhlýðilega rökstuddum tilvikum.

18. gr.

Tillaga um viðeigandi ráðstafanir.

Komist Eftirlitsstofnun EFTA að þeirri niðurstöðu, í ljósi upplýsinga sem EFTA-ríkið hefur látið í té skv. 17. gr. þessa kafla, að yfirstandandi aðstoðarkerfi samrýmist ekki eða samrýmist ekki lengur framkvæmd EES-samningsins skal hún gefa út tilmæli til hlutaðeigandi EFTA-ríkis þar sem hún gerir tillögur um viðeigandi ráðstafanir. Í tilmælunum geta einkum falist eftirfarandi tillögur:

- a) að gerðar skuli verulegar breytingar á aðstoðarkerfinu,
eða
- b) að settar verði fram kröfur um málsmeðferð,
eða
- c) að aðstoðarkerfið skuli fellt niður.

19. gr.

Lagalegar afleiðingar tillögu um viðeigandi ráðstafanir.

1. Ef hlutaðeigandi EFTA-ríki samþykkir fyrirhugaðar ráðstafanir og tilkynnir Eftirlitsstofnun EFTA það skal hún bóka þá niðurstöðu og tilkynna EFTA-ríkinu um það. EFTA-ríkið er bundið af samþykki sínu um framkvæmd viðeigandi ráðstafana.
2. Ef hlutaðeigandi EFTA-ríki samþykkir ekki fyrirhugaðar ráðstafanir og Eftirlitsstofnun EFTA telur enn, að teknu tilliti til röksemdafærslu hlutaðeigandi EFTA-ríkis, að ráðstafanirnar séu nauðsynlegar skal hún hefja málsmeðferð skv. 4. mgr. 4. gr. þessa kafla. Ákvæði 6., 7. og 9. gr. þessa kafla gilda að breyttu breytanda.

VI. ÞÁTTUR - Hagsmunaaðilar.

20. gr.

Réttur hagsmunaaðila.

1. Öllum hagsmunaaðilum er heimilt að gera athugasemdir skv. 6. gr. þessa kafla í kjölfar ákvörðunar Eftirlitsstofnunar EFTA um að hefja formlega rannsókn. Senda ber öllum hagsmunaaðilum, sem hafa gert slíkar athugasemdir, og þiggjendum stakrar aðstoðar afrit af ákvörðuninni sem Eftirlitsstofnun EFTA hefur tekið skv. 7. gr. þessa kafla.
2. Öllum hagsmunaaðilum er heimilt að gera Eftirlitsstofnun EFTA viðvart um meinta ólöglega aðstoð og meinta misnotkun aðstoðar. Telji Eftirlitsstofnun EFTA, á grundvelli þeirra upplýsinga sem hún hefur í förum sínum, að ekki séu nægar ástæður til að taka málið til athugunar ber henni að tilkynna hagsmunaaðilanum um það. Taki Eftirlitsstofnun EFTA ákvörðun í máli, sem varðar efnisatriði upplýsinganna sem hafa verið veittar, ber henni að senda hagsmunaaðilanum afrit af þeirri ákvörðun.
3. Ef hagsmunaaðilar óska þess skulu þeir fá afrit af öllum ákvörðunum sem teknar eru skv. 4. og 7. gr., 3. mgr. 10. gr. og 11. gr. þessa kafla.

VII. ÞÁTTUR - Eftirlit.

21. gr.

Ársskýrslur.

1. EFTA-ríkin skulu afhenda Eftirlitsstofnun EFTA ársskýrslur um öll yfirstandandi aðstoðarkerfi sem engar sérstakar kvaðir um skýrslugjöf hafa verið samþykktar um í skilyrtri ákvörðun skv. 4. mgr. 7. gr. þessa kafla.
2. Láti hlutaðeigandi EFTA-ríki hjá líða, þrátt fyrir ítrekun, að afhenda ársskýrslu er Eftirlitsstofnun EFTA heimilt að gera ráðstafanir í samræmi við ákvæði 18. gr. þessa kafla varðandi viðkomandi aðstoðarkerfi.

22. gr.

Eftirlit á vettvangi.

1. Hafi Eftirlitsstofnun EFTA verulegar efasemdir um að ákvörðunum um að hreyfa ekki andmælum, jákvæðum ákvörðunum eða skilyrtum ákvörðunum með tilliti til stakrar aðstoðar sé hlítt ber

hlutaðeigandi EFTA-ríki, eftir að hafa verið gefinn kostur á að leggja fram athugasemdir sínar, að heimila Eftirlitsstofnun EFTA að efna til eftirlitsvitjana á vettvangi.

2. Embættismenn, sem Eftirlitsstofnun EFTA viðurkennir, skulu hafa umboð, í því skyni að sannreyna að viðkomandi ákvörðun sé hlítt, til þess að:

a) fara inn á athafnasvæði og lóðir hlutaðeigandi fyrirtækis,

b) fara fram á munnlegar skýringar á staðnum,

c) rannsaka bókhald og önnur viðskiptaskjöl og taka eða fara fram á að fá afrit.

Eftirlitsstofnun EFTA er heimilt að njóta aðstoðar óháðra sérfræðinga ef nauðsyn krefur.

3. Eftirlitsstofnun EFTA skal tilkynna hlutaðeigandi EFTA-ríki, skriflega og með góðum fyrirvara, um fyrirhugaða eftirlitsvitjun á vettvangi og segja deili á viðurkenndu embættismönnum og sérfræðingunum. Andmæli EFTA-ríkið vali Eftirlitsstofnunar EFTA á sérfræðingum með tilhlýðilegum rökstuðningi ber að komast að samkomulagi við EFTA-ríkið um tilnefningu þeirra. Embættismenn Eftirlitsstofnunar EFTA og sérfræðingar með umboð til eftirlitsvitjana á vettvangi skulu framvísa skriflegu leyfi þar sem fram kemur tilefni og tilgangur vitjunarinnar.
4. Embættismönnum með umboð þess EFTA-ríkis, sem ræður yfir því svæði þar sem eftirlitsvitjunin er fyrirhuguð, er heimilt að vera viðstaddir eftirlitsvitjunina.
5. Eftirlitsstofnun EFTA skal láta EFTA-ríkinu í té afrit af öllum skýrslum sem eru gerðar í kjölfar eftirlitsvitjunarinnar.
6. Andmæli fyrirtæki eftirlitsvitjun sem er fyrirskipuð með ákvörðun Eftirlitsstofnunar EFTA samkvæmt þessari grein ber hlutaðeigandi EFTA-ríki að veita embættismönnum og sérfræðingum með umboð Eftirlitsstofnunar EFTA nauðsynlega aðstoð til þess að fara í eftirlitsvitjunina. EFTA-ríkinu ber, í þessu skyni og að höfðu samráði við Eftirlitsstofnun EFTA, að gera nauðsynlegar ráðstafanir innan 18 mánaða frá því að þessi kafli öðlast gildi.

23. gr.

Ákvörðunum og dómsúrskurðum ekki hlítt.

1. Hlíti hlutaðeigandi EFTA-ríki ekki skilyrtum eða neikvæðum ákvörðunum, einkum í tilvikum sem um getur í 14. gr., er Eftirlitsstofnun EFTA heimilt að vísa málinu beint til EFTA-dómstólsins í samræmi við 2. mgr. 1. gr. í I. hluta.
2. Telji Eftirlitsstofnun EFTA að hlutaðeigandi EFTA-ríki hafi ekki hlítt úrskurði EFTA-dómstólsins getur hún vísað málinu beint til EFTA-dómstólsins í samræmi við 2. mgr. 1. gr. í I. hluta.

VIII. ÞÁTTUR - Sameiginleg ákvæði.

24. gr.

Þagnarskylda.

Eftirlitsstofnun EFTA og EFTA-ríkjunum, embættismönnum þeirra og öðrum opinberum starfsmönnum, þar með töldum óháðum sérfræðingum sem Eftirlitsstofnun EFTA tilnefnir, er óheimilt að láta öðrum í té upplýsingar sem þeir hafa fengið við beitingu ákvæða þessa kafla og falla undir þagnarskyldu.

25. gr.

Viðtakandi ákvarðana.

Ákvörðunum, sem eru teknar samkvæmt II., III., IV., V. og VII. þætti, skal beint til hlutaðeigandi EFTA-ríkis. Eftirlitsstofnun EFTA ber að tilkynna hlutaðeigandi EFTA-ríki um þær án tafar og gefa því tækifæri til þess að benda Eftirlitsstofnun EFTA á hvaða upplýsingar það telur falla undir þagnarskyldu.

26. gr.

Birting ákvarðana.

1. Eftirlitsstofnun EFTA skal birta samantekt í EES-deild Stjórnartíðinda Evrópubandalaganna og í EES-viðbæti við Stjórnartíðindi Evrópubandalaganna um þær ákvarðanir sem hún tekur skv. 2. og 3. mgr. 4. gr. og 18. gr., svo og 1. mgr. 19. gr. þessa kafla. Í samantektinni komi fram að unnt sé að fá afrit af ákvörðuninni á tungumáli eða tungumálum frumútgáfunnar.
2. Eftirlitsstofnun EFTA skal birta í EES-deild Stjórnartíðinda Evrópubandalaganna og í EES-viðbæti við Stjórnartíðindi Evrópubandalaganna þær ákvarðanir, sem hún tekur skv. 4. mgr. 4. gr. þessa kafla, á tungumáli frumútgáfunnar. Í EES-deild EES-viðbætis við Stjórnartíðindi Evrópubandalaganna, sem eru birt á öðrum tungumálum en á tungumáli frumútgáfunnar, mun fylgja útgáfunni á frummálinu ítarleg samantekt á tungumáli viðkomandi Stjórnartíðinda Evrópubandalaganna.
3. Eftirlitsstofnun EFTA skal birta í EES-deild Stjórnartíðinda Evrópubandalaganna og í EES-viðbæti við Stjórnartíðindi Evrópubandalaganna þær ákvarðanir sem hún tekur skv. 7. gr. þessa kafla.
4. Í þeim tilvikum, þar sem ákvæði 6. mgr. 4. gr. eða 2. mgr. 8. gr. þessa kafla gilda, skal birta stutta tilkynningu í EES-deild Stjórnartíðinda Evrópubandalaganna og í EES-viðbæti við Stjórnartíðindi Evrópubandalaganna.
5. EFTA-ríkin geta, með samhljóða samþykki, ákveðið að birta ákvarðanir, samkvæmt þriðju undirgrein 2. mgr. 1. gr. í I. hluta í EES-deild Stjórnartíðinda Evrópubandalaganna og í EES-viðbæti við Stjórnartíðindi Evrópubandalaganna.

27. gr.

Framkvæmdarákvæði.

Eftirlitsstofnun EFTA skal, í samræmi við málsmeðferðina sem mælt er fyrir um í 29. gr. þessa kafla, hafa umboð til þess að samþykkja framkvæmdarákvæði um framsetningu, efni og önnur formsatriði er lúta að tilkynningum, framsetningu, efni og önnur formsatriði er lúta að ársskýrslum, formsatriði er lúta að frestum og útreikningi fresta og um vextina sem um getur í 2. mgr. 14. gr. þessa kafla.

28. gr.

Ráðgjafarnefnd.

Ráðgjafarnefnd skal aðstoða Eftirlitsstofnun EFTA við að semja framkvæmdarákvæði skv. 27. gr. þessa kafla. Fulltrúi Eftirlitsstofnunar EFTA skal vera formaður nefndarinnar og skal hún skipuð fulltrúum allra EFTA-ríkjanna.

29. gr.

Samráð við nefndina.

1. Eftirlitsstofnun EFTA ber að hafa samráð við nefndina áður en hún samþykkir framkvæmdarákvæði skv. 27. gr. þessa kafla.
2. Samráð við nefndina skal fara fram á fundi sem Eftirlitsstofnun EFTA boðar til. Drög og skjöl, sem fjalla á um, skulu fylgja fundarboði. Fundurinn skal haldinn í fyrsta lagi tveimur mánuðum eftir að fundarboð var sent. Heimilt er að stytta þann tíma ef um bráðatilvik er að ræða.
3. Fulltrúi Eftirlitsstofnunar EFTA leggur fyrir nefndina drög að þeim ráðstöfunum sem gera skal. Nefndin getur athugað og látið í ljós álit sitt á öllu sem varðar drögin innan þeirra tímamarka sem formanni er heimilt að setja eftir því hversu brýnt málið er.

III. HLUTI - FLUTNINGAR

1. gr.

1. Ráðgjafarnefnd skal aðstoða eftirlitsstofnun EFTA við rannsókn á aðstoð sem veitt er vegna flutninga á járnbrautum, vegum og skipgengum vatnaleiðum. Formaður nefndarinnar skal vera fulltrúi eftirlitsstofnunar EFTA og skulu fulltrúar, tilnefndir af hverju EFTA-ríki, skipa nefndina. Tilkynna skal um fundi nefndarinnar eigi síðar en tíu dögum fyrir áætlaðan fundartíma og skal dagskrá fundarins koma fram í tilkynningunni. Heimilt er að stytta þennan tíma við í bráðatilvikum.
2. Nefndin getur gefið álit sitt á öllum álitamálum er varða framkvæmd á ákvæðum EES-samningsins um veitingu aðstoðar í flutningsgeiranum.
3. Tilkynna skal nefndinni jafnóðum eðli og umfang aðstoðar sem er veitt flutningafyrirtækjum og almennt skal veita henni nauðsynlegar upplýsingar um einstaka þætti aðstoðarinnar um leið og tilkynnt er um aðstoðina til eftirlitsstofnunar EFTA í samræmi við ákvæði sem mælt er fyrir um í IV. tölul. I. þáttar XIII. viðauka við EES-samninginn er fjallar um veitingu aðstoðar í flutningsgeiranum.

IV. HLUTI - KOL OG STÁL

1. gr.

1. Til þess að meta hvort ríkisaðstoð, sem fellur undir þá gerð sem um getur í lið 1a í XV. viðauka við EES-samningsins, samræmist framkvæmd EES-samningsins skal kveða nánar á um reglur sem mælt er fyrir um í 1. gr. í I. hluta þessarar bókunar eða sem hér segir:
2. Tilkynningar um fyrirhugaða aðstoð samkvæmt ákvæðum 4. gr. þeirrar gerðar sem um getur í 1. mgr., þar sem EFTA-ríki lætur í té aðstoð vegna áforma um lokun á yfirráðasvæði annars EFTA-ríkis, skulu sendar Eftirlitsstofnun EFTA af báðum EFTA-ríkjunum sameiginlega.

Tilkynningar um áætlanir um aðstoð samkvæmt þeirri gerð sem um getur í 1. mgr. þurfa að berast Eftirlitsstofnun EFTA eigi síðar en 31. desember 2001.

3. Tilkynna skal Eftirlitsstofnun EFTA um öll áform um flutning fjármuna frá ríki, héraðs eða sveitarstjórnnum eða öðrum aðilum til stálfyrirtækja í mynd hlutafjárkaupa, fjárframlaga, lánatrygginga, bóta eða svipaðrar fjármögnunar og skal það gert með góðum fyrirvara svo að hún geti gert athugasemdir og eigi síðar en 31. desember 2001.

Eftirlitsstofnun EFTA ákveður hvort í flutningi fjármunanna felist einhvers konar aðstoð í skilningi 2. mgr. 1. gr. gerðarinnar sem um getur í 1. mgr. og, ef svo er, hvort hún sé samrýmanleg framkvæmd EES-samningsins samkvæmt ákvæðum 2.–5. gr. áðurnefndrar gerðar.

4. Eftirlitsstofnun EFTA skal falast eftir álit EFTA-ríkjanna á áformum um aðstoð vegna lokunar og á öðrum mikils háttar tillögum um aðstoð sem henni er tilkynnt um áður en hún tekur afstöðu til þeirra. Hún skal tilkynna EFTA-ríkjunum um afgreiðslu hvernar tillögu um aðstoð og greina jafnframt frá gerð og umfangi aðstoðarinnar.
5. Ráðstafanirnar sem um getur í 2. eða 3. mgr. koma því aðeins til framkvæmda að Eftirlitsstofnun EFTA hafi samþykkt þær og með þeim skilyrðum sem hún setur.

Þegar Eftirlitsstofnun EFTA hefur gefið viðkomandi EFTA-ríki tækifæri til að gera athugasemdir getur hún tekið ákvörðun í samræmi við ákvæði 1. undirgrein 2. mgr. 1. gr. í I. hluta þessarar bókunar og farið fram á að EFTA-ríkið fresti hvers kyns greiðslum þar til hún hefur veitt samþykki sitt. Ákvæði 2. mgr. 1. gr. í I. hluta þessarar bókunar skulu gilda komi til þess að EFTA-ríki hlíti ekki áðurnefndri ákvörðun.

Þegar Eftirlitsstofnun EFTA hefur gefið viðkomandi EFTA-ríki tækifæri til að gera athugasemdir getur hún tekið ákvörðun í samræmi við ákvæði 1. undirgrein 2. mgr. 1. gr. í I. hluta þessarar bókunar og farið fram á að EFTA-ríki afturkalli til bráðabirgða hvers kyns greiðslur sem brjóta í bága við fyrstu undirgrein þessarar málsgreinar og 1. mgr. 61. gr. EES-samningsins. Endurgreiðslur fari fram í samræmi við gildandi málsmeðferð og ákvæði laga í viðkomandi EFTA-ríki, að viðbættum vöxtum á gengi sem notað er sem viðmiðunargengi við mat á aðstoð í héraði og reiknast frá útborgunardegi. Ákvæði 2. mgr. 1. gr. í I. hluta þessarar bókunar skulu gilda komi til þess að EFTA-ríki hlíti ekki áðurnefndri ákvörðun.

6. Telji Eftirlitsstofnun EFTA að tiltekin fjárhagsleg ráðstöfun geti falið í sér ríkisaðstoð í skilningi 1. gr. þeirrar gerðar sem um getur í 1. mgr., eða efist hún um að aðstoð samræmist ákvæðum þeirrar gerðar sem um getur í 1. mgr., skal hún tilkynna viðkomandi EFTA-ríki um afstöðu sína eftir að hafa gefið hlutaðeigandi aðilum og öðrum EFTA-ríkjum tækifæri til að gera athugasemdir. Komist Eftirlitsstofnun EFTA að þeirri niðurstöðu, að fengnum athugasemdum og þegar viðkomandi EFTA-ríki hefur verið veitt tækifæri til andsvara, að viðkomandi ráðstöfun samrýmist ekki ákvæðum gerðarinnar sem um getur í 1. mgr., skal hún taka ákvörðun eigi síðar en þremur mánuðum eftir að henni berast þær upplýsingar sem nauðsynlegar eru til að meta fyrirhugaða ráðstöfun. Ákvæði 2. mgr. 1. gr. í I. hluta þessarar bókunar skulu gilda komi til þess að EFTA-ríki hlíti ekki áðurnefndri ákvörðun.

7. Ef Eftirlitsstofnun EFTA hefur ekki málsmeðferð þá sem kveðið er á um í 6. mgr. eða gerir afstöðu sína kunna innan tveggja mánaða frá því að henni berst fullnægjandi tilkynning um fyrirhugaðar ráðstafanir, er viðkomandi EFTA-ríki heimilt að hrinda fyrirhuguðum ráðstöfunum í framkvæmd að því tilskildu að EFTA-ríkið tilkynni Eftirlitsstofnun EFTA fyrst um fyrirætlunina. Leiti Eftirlitsstofnun EFTA á lits EFTA-ríkjanna samkvæmt ákvæðum 4. mgr. skal framangreindur frestur vera þrjú mánuðir.